

Sygn. akt III AUa 221/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Bogdan Świerk SA Marcjanna Górską
Protokolant: st. sekr. sądowy Bożena Klukowska	

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2013 r. w Lublinie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 7 stycznia 2013 r. sygn. akt VII U 2740/12

I. zmienia zaskarżony wyrok i ustala Z. K. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 2 marca 2012 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz Z. K. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 221/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawcy Z. K. od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. odmawiającej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca Z. K. ur. dnia (...), był ostatnio zatrudniony przez E. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe. Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31 maja 2011 r., z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

W okresie od dnia 17 maja 2011 r. do dnia 30 sierpnia 2011 r. Z. K. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, zaś od dnia 23 sierpnia 2011 r. został zarejestrowany jako bezrobotny w Powiatowym Urzędzie Pracy w B.. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych przysługiwało mu od dnia 31 sierpnia 2011 r. przez okres dłuższy niż 6 miesięcy. W okresie pobierania zasiłku nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny podjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

W dniu 1 marca 2012 r. Z. K. złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne. Organ rentowy uznał za udowodniony okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 38 lat 5 miesięcy i 19 dni, nie uwzględniając okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców od 19 grudnia 1968 r. do 7 lipca 1972 r., okresów korzystania z urlopów bezpłatnych, przerwy po odbyciu służby wojskowej, nieobecności usprawiedliwionej dnia 1 września 1972 r. oraz okresu od 1 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1991 r., w trakcie którego wnioskodawca nie świadczył pracy za wynagrodzeniem. Decyzją z dnia 14 maja 2012 r. pozwany odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ po ustaniu zatrudnienia podlegał on ubezpieczeniu społecznemu rolników i w tym czasie uzyskał status osoby bezrobotnej, a ponadto nie posiada stażu ubezpieczeniowego w wymiarze niezbędnym do przyznania świadczenia.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w spornym okresie od 19 grudnia 1968 r. do 6 lipca 1972 r. tj. do czasu podjęcia pracy zawodowej wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców, co zwiększa jego staż ubezpieczeniowy do wymaganych 40 lat.

Wnioskodawca mieszkał wówczas wraz z rodzicami i uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej w J. P., oddalonym o ok. 7 km od jego miejsca zamieszkania. W gospodarstwie rolnym, o powierzchni 4,45 ha, pracował wraz ze swoją matką, wykonując wszystkie prace rolnicze tj. wypasał bydło, przygotowywał karmę, pracował przy orce, bronowaniu, koszeniu, żniwach i młóceniu zboża, sadzeniu i wykopkach ziemniaków.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz świadków J. B. i M. G.. W ocenie Sądu zeznania te są ze sobą zgodne i wzajemnie się uzupełniają.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2004 r., Nr 120, poz. 1252 ze zm.).

W ocenie Sądu Okręgowego doliczenie do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców sprawia wprawdzie, że przekroczona zostanie granica 40 lat (art. 2 ust. 1 pkt 5 cyt. ustawy), jednakże nie będzie to wystarczające do ustalenia prawa do dochodzonego świadczenia. Dodatkowe przesłanki niezbędne do przyznania świadczenia wymienione zostały w art. 2 ust. 3 cyt. ustawy, zgodnie

z którym prawo to przysługuje po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba spełnia łącznie następujące warunki:

1. nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
2. w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
3. złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Wszystkie przesłanki, wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 5 oraz art. 2 ust. 3 cyt. ustawy, muszą być spełnione łącznie, zaś oba przepisy należy interpretować jako integralną całość. W ocenie Sądu Okręgowego oznacza to, że 6-miesięczny

okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w art. 2 ust. 3 ustawy, powinien przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy w warunkach opisanych w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy. Sąd Okręgowy zważył, że rozdzielenie tych okresów okresem prowadzenia innej działalności zarobkowej powoduje utratę możliwości skutecznego ubiegania się o świadczenie przedemerytalne. Przyjmuje się, że osoba ubiegająca się o to świadczenie nie traci do niego prawa jedynie w przypadku podjęcia w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych (art. 2 ust. 3 pkt 2 powołanej ustawy). Sąd Okręgowy przywołał pogląd Sądu Najwyższego zawarty w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 maja 2012 r., I UK 437/11 LEX nr 1214558).

W sprawie niniejszej wnioskodawca po rozwiązaniu stosunku pracy w warunkach opisanych w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy, a przed rozpoczęciem okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w art. 2 ust. 3 ustawy, podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, zatem nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Sąd Okręgowy zważył nadto, że świadczenie to zostało wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych z uwagi na konkretny cel, tj. jako środek zapobiegający bezrobociu, pomoc osobom, które w określonych okolicznościach utraciły zatrudnienie lub inne źródło utrzymania i ze względu na wiek nie mają szans na znalezienie nowego źródła. W przypadku Z. K. sytuacja taka nie wystąpiła, gdyż bezpośrednio po utracie zatrudnienia miał możliwość wykonywania pracy zarobkowej w formie prowadzenia działalności rolniczej, z której to możliwości czynnie korzystał. Możliwość tej wyzbył się z własnej woli, wyłącznie w celu stworzenia sobie podstaw do ubiegania się o świadczenie przedemerytalne.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych poprzez uznanie, że skarżący nie spełnia przesłanki wymienionej w cyt. przepisie, gdyż w okresie pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do zasiłku dla bezrobotnych podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, w sytuacji gdy żaden przepis ustawy nie wprowadza wymogu pobierania zasiłku bezpośrednio po ustaniu ostatniego stosunku pracy;
- 2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów przez przyjęcie, że w okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wnioskodawca prowadził działalność zarobkową, podczas gdy Sąd nie dokonał w tym zakresie żadnych ustaleń;
- 3) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zastosowanie wykładni rozszerzającej i wyinterpretowanie dodatkowej przesłanki nabycia prawa do świadczenia tj. bezpośredniego związku czasowego pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Wskazując na powyższe zrzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie prawa do świadczenia oraz zasądzenie kosztów procesu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Apelujący przywołał pogląd Sądu Najwyższego, w świetle którego z literalnej treści art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wynika, iż warunkiem uprawniającym do uzyskania świadczenia przedemerytalnego jest pobieranie zasiłku dla bezrobotnych przez okres co najmniej 6 miesięcy, a ustawodawca nie sprecyzował kolejnego wymagania, że ten 6-miesięczny okres nieprzerwanego pobierania zasiłku dla bezrobotnych powinien przypadać po rozwiązaniu "ostatniego" stosunku pracy (wyrok z dnia 23 maja 2012 r. I BU 15/11 LEX nr 1215398). W ocenie apelującego wykluczenie przyznania wnioskodawcy prawa do świadczenia z tego powodu, że przed nabyciem prawa do zasiłku dla bezrobotnych podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników jest niezgodne z przepisami ustawy oraz wykładnią literalną i celowościową. Wprowadzenie dodatkowej tak rygorystycznej przesłanki nie może nastąpić bez wyraźnego ustawowego zapisu, gdyż doprowadziłoby to do sytuacji niezgodnej z celem

świadczenia. Celem tym jest pomoc osobom, które nie mają szans na kontynuowanie aktywności zawodowej na rynku pracy a z drugiej strony z uwagi na wiek i staż w niedługim czasie będą mogły ubiegać się o emeryturę.

Z tych względów skarżący uznawał apelację za uzasadnioną.

Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację powziął poważną wątpliwość prawną dotyczącą wykładni art. 2 ust. 3 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, toteż przedstawił Sądowi Najwyższemu pytanie prawne: "Czy w świetle art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr. 120, poz. 1252 ze zm.), okres co najmniej 6-ciu miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, warunkujący nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego, powinien przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 cytowanej ustawy?".

W uchwale z dnia 2 lipca 2013 r. (III UZP 2/13) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określonego w art. 2 ust. 3 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie musi przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy.

Opierając się na ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy a dotyczących przebiegu i długości stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja wnioskodawcy jest w pełni zasadna. Zarzuty apelacji dotyczące naruszenia prawa procesowego jak i prawa materialnego sprowadzały się w istocie do dokonania przez Sąd Okręgowy błędnej wykładni art. 2 ust. 3 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, polegającej na przyjęciu, że nabycie prawa do zasiłku dla bezrobotnych winno przypadać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w podjętej uchwale wykładnia semantyczna cyt. przepisu wskazuje, że nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego nie zostało uzależnione od zarejestrowania się w urzędzie pracy w charakterze bezrobotnego bezpośrednio po utracie źródła utrzymania z przyczyn niezależnych od pracownika. Pracownik nie został pozbawiony prawa do świadczenia w sytuacji poszukiwania czy też podjęcia nowego zatrudnienia w okresie przed otrzymywaniem zasiłku. Co istotne, w ocenie Sądu Najwyższego, nabycie prawa i otrzymywanie zasiłku dla bezrobotnych implikuje nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników, gdyż wspólnie z bratem był współwłaścicielem gospodarstwa rolnego i podjął pracę na „swojej” części gospodarstwa. Wnioskodawca był posiadaczem gospodarstwa o powierzchni 1,2057 ha przeliczeniowych (k. 11 akt rentowych). Niezwłocznie po dokonaniu podziału gospodarstwa złożył wniosek do urzędu pracy i nabył prawo do zasiłku dla bezrobotnych, gdyż powierzchnia gospodarstwa nie przekroczyła 2 ha przeliczeniowych (k. 95) – art. 2 ust. 1 pkt 2d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz.U. z 2013 Nr 674).

Stosunek pracy został z wnioskodawcą rozwiązany z dniem 31 maja 2011 r., zatem od 1 czerwca 2011 r. winien on podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników – art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291). Sam fakt podjęcia pracy w gospodarstwie rolnym, którego posiadaczem był wnioskodawca nie oznacza, że utracił on prawo do świadczenia przedemerytalnego, skoro nie utracił prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Krótkotrwała przerwa pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do zasiłku, spowodowana podleganiem ubezpieczeniu społecznemu rolników pozostaje zatem bez wpływu na prawo wnioskodawcy do świadczenia przedemerytalnego.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i ustalił wnioskodawcy prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 2 marca 2012 r., mając na uwadze treść art. 7 cyt. 1 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Wnioskodawca jest stroną wygrywającą sprawę zatem pozwany na mocy

art. 98 § 1 k.p.c. winien zwrócić mu poniesione koszty procesu tj. koszty zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł i opłaty za apelację w kwocie 30 zł. Zasądzając koszty procesu Sąd Apelacyjny miał na uwadze treść § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst. Jedn. Dz.U. Nr 490 z 2013 r.).